

La Constitució, casa comuna i mirall

Divendres passat vam celebrar els 21 anys de la Constitució.

En aquests anys Andorra ha canviat força. La societat ha esdevingut més plural. Les persones han esdevingut més fluides, més lliures.

En aquest moment històric, amb una crisi econòmica que ha fet saltar pels aires moltes certituds, la Constitució, pels valors que expressa, és el text que impedeix a la societat i a les persones de flotar, d'anar sense rumb. La Constitució ens dona a tots un punt de referència a l'entorn del qual es poden vertebrar les nostres activitats.

Com diu Dominique Rousseau, professor de l'Escola de Dret de la Sorbona, universitat de París-I, una Constitució no és només un text "tècnic", també és un mirall màgic que fa aparèixer la figura del ciutadà i la ciutadana que exposa en ell els seus valors.

Si volem parafrasejar Simone de Beauvoir podem dir que "...no es neix ciutadà, hom esdevé ciutadà".

I hom ho esdevé per la Constitució. No

només per ella però amb ella i per a ella també. I més a Andorra, on, abans de la Constitució, les ciutadanes i ciutadans estàvem sotmesos al paternalisme autoritari dels serveis dels coprínceps i ens havíem de conformar amb una democràcia ortopèdica.

Torno a citar el professor Dominique Rousseau: "La funció màgica d'una Constitució és, precisament, fer passar de l'estat natural a l'estat civil, transformar els éssers humans en ciutadans per la gràcia dels valors comuns que enuncia. És el mirall en el qual la igualtat en drets construeix la figura del ciutadà."

Vint-i-un anys són molts i podríem tenir tendència a pensar que tot ja està consolidat, lligat i ben lligat.

Tanmateix el moment constitucional en el qual es construeix la figura política d'un ciutadà, d'una ciutadana, és sempre fràgil i mai està definitivament consolidat en la mesura que la política conservadora continua volent oposar una visió *natural* de les desigualtats, de les discriminacions i de les separacions.

Com és *natural* per alguns impedir que es pugui tramitar una proposició de llei per a la despenalització de la interrupció voluntària de l'embaràs en cas de violació, de malformació del fetus o de greu perill per a la vida de la mare.

O com també és *natural* pel grup de DA considerar els elegits al Consell General dels Joves mancats de maduresa per debatre qüestions que molesten DA i el copríncep episcopal.

Per això és tan important, per mantenir la civilització i el progrés enfront dels abusos de posició dominant, que hi hagi una bona difusió dels valors constitucionals.

Perquè és en aquests valors de llibertat, igualtat, justícia i solidaritat que les pròpies experiències de vida aconsegueixen trobar una forma i una visió comuna. Es tracta d'insistir en el concepte que la Constitució és la casa comuna de totes i tots els que vivim i treballem a Andorra.

La igualtat entre els homes i les dones, la llibertat individual, la solidaritat són, entre altres, valors constitucionals que l'exclusió,

les injustícies, l'arbitrarietat desmenteixen cada dia.

D'aquesta distància entre les promeses del text constitucional i la sovint trista realitat neix la necessitat d'exercir la crítica positiva mitjançant l'acció política. Una acció política que es reforça quan es pot arrelar en els valors de la Constitució.

Perquè els valors de la Constitució del 1993 ens permeten ser conscients del nostre estatut de ciutadans, és a dir, de persones capaces de reflexionar, de discutir i de pensar quin és el futur que volem per a Andorra.

I els que volem una Andorra que progressi, que vagi endavant en el marc de la Constitució, hem de rebutjar, ens hem d'oposar als intents *desconstituents* d'aquells que, emparats en un discurs pretesament modern, només treballen per fer enrere els principis fonamentals de solidaritat i justícia social.

Per això hem d'esforçar-nos per debatre, discutir i proposar des de la força de les idees i els valors de la Constitució del 1993.